

Súd: Okresný súd Bratislava III
Spisová značka: 24Csp/13/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1320204949
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 01. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivan Bartek
ECLI: ECLI:SK:OSBA3:2022:1320204949.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava III v Bratislave, v konaní pred sudcom JUDr. Ivanom Bartekom, v spore žalobcu: Š. N., A.. XX.X.XXXX, bytom XXX XX L. XXX, v konaní zast. HHB advokátska kancelária s.r.o., so sídlom Kopčianska 8/A, 851 01 Bratislava, proti žalovanému: BENCONT COLLECTION, a.s., so sídlom Vajnorská 100/A, Bratislava, IČO: 47 967 692, o určenie, že žalovaný nemá právo vykonávať zrážky zo mzdy žalobcu, takto

rozhodol:

Žalovaný nemá právo vykonávať zrážky zo mzdy žalobcu na základe dohody o zrážkach zo mzdy, ktorá je súčasťou zmluvy o úvere „dostupná pôžička č. XXXXXXXXXXXX, uzavretej dňa 7.11.2012 medzi žalobcom a pôvodným veriteľom, spoločnosťou Poštová banka, a.s., so sídlom Dvořákovo nábrežie 4, 811 02 Bratislava, IČO: 31 340 890.

Žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Žalobou zo dňa 23.3.2020 sa žalobca domáhal súdneho určenia, že žalovaný nemá právo vykonávať zrážky zo mzdy žalobcu na základe dohody o zrážkach zo mzdy, ktorá je súčasťou zmluvy o úvere „dostupná pôžička č. XXXXXXXXXXXX, uzavretej medzi žalobcom a pôvodným veriteľom, spoločnosťou Poštová banka, a.s., so sídlom Dvořákovo nábrežie 4, 811 02 Bratislava, IČO: 31 340 890, ako aj náhrady trov konania v celej výške.

2. Žalobca tvrdil, že dňa 7.11.2012 uzavrel s pôvodným veriteľom, spoločnosťou Poštová banka, a.s., so sídlom Dvořákovo nábrežie, Bratislava, IČO: 31 340 890, zmluvu o úvere „dostupná pôžička č. XXXXXXXXXXXX. Súčasťou úverovej zmluvy v bode 4 je aj dohoda o zrážkach zo mzdy. Dohoda o zrážkach zo mzdy nebola v prípade žalobcu dohodnutá s pôvodným veriteľom individuálne, ale bola predtlačená ako integrálna súčasť úverovej zmluvy. Výzvou zo dňa 22.11.2019 sa žalovaný obrátil na zamestnávateľa žalobcu, v ktorej ho vyzval k vykonávaniu zrážok zo mzdy žalobcu v prospech žalovaného. Žalovaný vo výzve uviedol, že pohľadávka voči žalovanému z úverovej zmluvy bola naňho postúpená na základe zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 9.2.2017, ktorú uzavrel v právnom postavení postupníka s pôvodným veriteľom v právnom postavení postupcu. Postúpenie pohľadávky z úverovej zmluvy však žalovaný žalobcovi ani jeho zamestnávateľovi nepreukázal a zmluvu o postúpení pohľadávok nepredložil, hoci bol k tomu zamestnávateľom žalobcu vyzvaný.

3. Žalobca mal za to, že úverová zmluva má charakter spotrebiteľskej zmluvy. Dohodu o zrážkach zo mzdy obsiahnutú priamo v texte spotrebiteľských zmlúv považuje existujúca judikatúra (aj na európskej úrovni) už dlhodobejšie za neprijateľnú podmienku a takúto dohodu o zrážkach zo mzdy považuje za neplatnú. Žalovaný ako nový veriteľ sa dostáva do neoprávnenej výhody oproti žalobcovi, ktorý je v postavení spotrebiteľa, a to tak, že žalovaný si môže vymôcť od žalobcu plnenie bez súdnej kontroly

oprávnenosti prijatia takéhoto plnenia. A presne k takému konania zo strany žalovaného v tomto prípade aj dochádza, čo potvrdzuje aj samotné vydanie uznesenia súdu č. k. 60Csp/1/2020-30 zo dňa 31.1.2020, ktorým bolo nariadené neodkladné opatrenie spočívajúce v zákaze zamestnávateľovi žalobcu vykonávať zrážky zo mzdy. Samotnú žalobu podal žalobca s prihladnutím na uvedené uznesenie, podľa ktorého bol povinný podať žalobu do 30 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia.

4. Žalobca ďalej uviedol, že pohľadávka žalovaného voči žalobcovi z úverovej zmluvy je už dávno premlčaná, preto žalobca opakovane vzniesol voči pohľadávke žalovaného z úverovej zmluvy námietku premlčania. Prvú námietku premlčania vzniesol žalobca v konaní, výsledkom ktorého bolo vydanie uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia. Z uvedeného je zrejmé, že žalovaný sa domáha núteného prijímania plnenia od žalobcu bez toho, že by musel dokazovať existenciu svojej pohľadávky. Uznesenie o neodkladnom opatrení má predbežný charakter, žalobca má ale záujem na trvalom usporiadaní vzniknutého sporu so žalovaným a potrebuje mať právnu istotu, že sa zrážky z jeho mzdy na základe dohody nikdy nebudú vykonávať. Z uvedeného dôvodu existuje na strane žalobcu naliehavý právny záujem na určení neexistencie práva.

5. Žalobca v žalobe označil a spolu s ňou predložil listinné dôkazy - zmluvu o úvere dostupná pôžička zo dňa 7.11.2012 a predloženie dohody o zrážkach zo mzdy platiteľovi mzdy zo dňa 22.11.2019. Iné dôkazy žalobca nenavrhol, súdu ešte predložil rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 8Co/329/2015 zo dňa 27.10.2016.

6. Žalovaný navrhol žalobu v celom rozsahu zamietnuť a zaviazat' žalobcu na úhradu trov konania.

7. Žalovaný namietal, že v čase uzatvorenia zmluvy o úvere dňa 7.11.2012 neexistovalo ust. § 5a ods. 1 písm. a) zákona č. 250/2007 Z. z. v znení účinnom od 1.5.2014. To znamená, že nejestvoval žiaden osobitný právny predpis, ktorý by považoval za neprípustné zabezpečenie záväzku voči spotrebiteľovi dohodou o zrážkach zo mzdy, čím nie je a nemôže byť naplnený prípadný predpoklad procesnej prípustnosti žaloby žalobcu, ak by bol žalobca žalobu podal § 137 písm. d) CSP. Poukázal na to, že článkom II. bodom 1. zákona č. 102/2014 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho a o zmene a doplnení niektorých zákonov, došlo k novelizácii ustanovenia § 52 odsek 2 Občianskeho zákonníka, a to tak, že došlo k doplneniu vety: Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Zároveň článkom II. bodom 7 zákona č. 102/2014 Z. z. došlo k prijatiu § 879p Občianskeho zákonníka, ktorý zakotvil nepriamu retroaktivitu pre ustanovenia § 53 ods. 4 písm. s) a t), § 53 ods. 7 a § 614a: Ustanoveniami § 53 ods. 4 písm. s) a t), § 53 ods. 7 a § 614a sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 13. júnom 2014; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 13. júnom 2014 sa však posudzujú podľa predpisov účinných do 12. júna 2014, ak nie je ustanovené inak. Podľa článku XIV. zákona č. 102/2014 Z. z. tento zákon nadobudol účinnosť 1. mája 2014, okrem čl. I, čl. II bodov 2 až 8, čl. III, čl. V bod 2, čl. VI, čl. VIII bodov 2, 4 až 6, 8 až 10, 19 až 24, 28, 31 a 36, čl. XII bodov 1 až 5, 12, 15 a 16, ktoré nadobúdajú účinnosť 13. júna 2014 a čl. II bodu 1, ktorý nadobúda účinnosť 1. apríla 2015. Z uvedeného vyplýva, že na ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa vzťahuje zákaz retroaktivity, a teda nie je možné toto ustanovenie aplikovať na vzťahy, ktoré vznikli pred 1.4.2015, v opačnom prípade by došlo k porušeniu základných princípov nášho právneho poriadku. Pokiaľ by zákonodarca mal v úmysle aplikovať toto ustanovenie na právne vzťahy, ktoré boli založené pred 1.4.2015, nič mu nebránilo výslovne to uviesť v intertemporálnej norme § 879p, v ktorej sú explicitne uvedené ustanovenia, na ktoré sa nepravá retroaktivita vzťahuje. Argumentum a contrario je preto možné dospieť k záveru, že úmysel zákonodarcu je ten, že § 52 odsek 2 v novelizovanom znení sa vzťahuje výlučne na právne vzťahy založené po 1.4.2015. Pri svojoľnej retroaktívnej aplikácii tohto ustanovenia súdom na právne vzťahy založené pred 1.5.2014 dôjde k porušeniu článku 2 Ústavy SR a zásahu základných práv a slobôd občanov. Na všetky úverové vzťahy, ktoré vznikli pred 1.4.2015 je teda podľa žalovaného nevyhnutné aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka, keďže zákonodarca až s účinnosťou od 1.4.2015 určil výnimku, že spotrebiteľské úverové vzťahy sa spravujú ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Toto tvrdenie nachádza oporu aj v uznesení Najvyššieho súdu SR z 27. marca 2013, sp. zn. 6MCdo/4/2012, kde NS SR skonštatoval, že zmluva o úvere je tzv. absolútnym obchodom, čo znamená, že sa tento právny vzťah bez ohľadu na povahu jeho účastníkov spravuje Obchodným zákonníkom rovnako aj akcesorické záväzky spravujú režimom Obchodného zákonníka, pokiaľ je tomuto režimu podriadený hlavný záväzok. Argumentum a contrario, pokiaľ by sa na takýto vzťah vzťahoval

Občiansky zákonník aj pred touto novelizáciou, zákonodarca by nenovalizoval predmetné ustanovenie. Vzhľadom na to, že upravil tieto vzťahy teraz novelou, v kombinácii s uznesením Najvyššieho súdu SR z 27. marca 2013, sp. zn. 6MCdo/4/2012, je nepochybné, že všetky úverové právne vzťahy, ktoré vznikli pred 1.5.2014 sa spravujú ustanoveniami Obchodného zákonníka.

8. Ďalej žalovaný uviedol, že dohoda o zrážkach zo mzdy nie je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, nakoľko ide o zabezpečovací inštitút uzatvorený v súlade s ustanoveniami Občianskeho zákonníka a nejde o prejav nerovnováhy zmluvného vzťahu, ale uplatnenie si zákonného zabezpečovacieho inštitútu. Mal za to, že pokiaľ súd neprípustne bude v rozpore s vyššie uvedeným posudzovať uzatvorenú dohodu o zrážkach zo mzdy podľa Smernice, v rozpore s tou skutočnosťou, že táto nie je priamym prameňom práva, mal skúmať okolnosti jej uzavretia, predovšetkým, či jej uzatvorenie skutočne spôsobilo nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa, a či táto ochrana poskytovaná súdom neprekročí hranice prípustnosti, a súd nebude chrániť spotrebiteľa ako slabšiu zmluvnú stranu, ale jeho ľahkomyselnosť a nezodpovednosť ako zmluvnej strany, ktorá sa po tom, čo nastali dôsledky porušenia povinností, dovoľáva neplatnosti pre ňu „nevýhodnej podmienky“. Dohoda o zrážkach zo mzdy je zákonný zabezpečovací inštitút práve pre prípad neplnenia si povinností zmluvnou stranou. Žalovaný preto trval na tom, že predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy je určitá, jasná, ako aj zrozumiteľná. Uvedenému svedčí aj jednoznačná formulácia predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy, na ktorú žalobca sám poukazuje, a to v článku III, bod 4 zmluvy o úvere. Predmetná dohoda o vykonaní zrážok bola platne uzatvorená, je súčasťou zmluvy o úvere a obsahuje všetky zákonné náležitosti obsiahnuté v ustanovení § 551 Občianskeho zákonníka - označenie veriteľa a dlžníka, označenie platiteľa mzdy, označenie pohľadávky, výšku dohodnutých zrážok a súhlas dlžníka s vykonávaním zrážok.

9. Žalovaný napokon poukázal na skutočnosť, že žalobca podal návrh v zmysle § 137 písm. c) CSP, pričom však právny záujem, ktorý je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby, musí byť naliehavý. Naliehavý právny záujem nie je daný spravidla tam, kde je možné žalovať priamo na splnenie povinnosti podľa § 137 písm. a) CSP (R 17/1972, ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo ak požadované určenie má povahu len predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu je alebo nie je právny vzťah alebo právo (rozsudok NS SR sp. zn. 3 Cdo 112/2004 - ZSP 6/06). Podľa žalovaného aj v prípade, ak by súd návrhu vo veci samej vyhovel a určil by neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy, nemala by táto skutočnosť žiadny vplyv na platnosť hlavného úverového zmluvného vzťahu, ktorý dohoda o zrážkach zo mzdy zabezpečuje. Nie je možné sa stotožniť s tvrdením, že dohoda zasahuje do majetkovej sféry žalobcu, nakoľko práve vykonávaním zrážok zo mzdy sa dlh žalobcu voči žalovanému znižuje. Ak by aj bola v tomto súdnom konaní určená neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy z dôvodu neprijateľnej podmienky, žalovaný by bol zaviazaný vrátiť žalobcovi všetky vykonané zrážky, čím by sa opätovne žalobca dostal do situácie dlžníka v pôvodnej nesplatennej sume úveru s príslušenstvom.

10. Súd rozhodol spor bez nariadenia pojednávania, v súlade s § 177 a § 297 Civilného sporového poriadku (CSP). Obe strany súhlasili s rozhodnutím bez nariadenia pojednávania, skutkový stav nebol sporný, premetom sporu bolo len právne posúdenie.

11. Z tvrdení strán a predložených listinných dôkazov bol zřejmý tento skutkový stav:

12. Žalobca ako dlžník uzavrel s právnym predchodcom žalovaného - spoločnosťou Poštová banka, a.s. ako bankou zmluvu o úvere, na základe ktorej bol žalobcovi poskytnutý spotrebiteľský úver, ktorý mal žalobca splácať mesačnou splátkou vo výške 69,29 eur. Prvá splátka úveru bola splatná dňa 7.12.2012 a posledná dňa 7.11.2016, čo je dátum konečnej splatnosti úveru. Súčasťou zmluvy o úvere bola aj dohoda o zrážkach zo mzdy, uvedená priamo v texte zmluvy o úvere ako bod 3.4 v znení: Klient podpisom tejto ZoÚ uzatvára s Bankou Dohodu o zrážkach zo mzdy podľa § 551 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v platnom znení, ktorá je zabezpečením pohľadávky banky vzniknutej zo ZoÚ. Banka ako veriteľ je oprávnená sa domôcť uspokojenia celej svojej pohľadávky voči dlžníkovi zo ZoÚ pravidelnými mesačnými zrážkami zo mzdy alebo iného príjmu dlžníka vo výške splátky, najviac však vo výške prípustnej podľa príslušných právnych predpisov, a to až do úplného zaplatenia pohľadávky Banky.

13. Dňa 22.11.2019 bola dohoda o zrážkach zo mzdy predložená zamestnávateľovi žalobcu, spoločnosti MEDROP s.r.o., s výzvou na vykonávanie zrážok zo mzdy. V liste žalovaný okrem iného oznámil

zamestnávateľovi, že žalobca poskytnutý úver Poštovej banke riadne nesplatil a banka vyhlásila úver za predčasne splatný, že pohľadávka zo zmluvy o úvere bola postúpená na žalovaného zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 9.2.2017 a že žalovaný eviduje voči žalobcovi pohľadávku vo výške 5.451,25 eur a táto pohľadávka je naďalej úročena.

14. Podľa § 137 CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o a) splnení povinnosti, b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu, c) určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo d) určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

15. Podľa § 3 ods. 5, prvá veta zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, v znení účinnom po 1.5.2014, proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva.

16. Súd sa v prvom rade zaoberal námietkou žalovaného, ktorá sa týkala nedostatku naliehavého právneho záujmu na navrhovanom určení. Súd túto námietku považoval za nedôvodnú, pretože žalobca žalobu podal na základe uznesenia tunajšieho súdu č. k. 60Csp/1/2020-30. Uvedené uznesenie nadobudlo právoplatnosť, žalobca podal žalobu v určenej lehote. Už len z týchto dôvodov súd nemôže preskúmať, či na navrhovanom určení je právny záujem a či je naliehavý a žalobu zamietnuť ako procesne neprípustnú.

17. Okrem toho súd pre úplnosť uvádza, že ani vecná argumentácia žalovaného sa nedala akceptovať. Zo všetkých okolností je zrejmé, že pohľadávka žalobcu je premlčaná. Konečný termín splatnosti úveru bol dňa 7.12.2016, banka však vyhlásila úver za predčasne splatný, teda trojročná premlčacia doba začala plynúť už skôr, viac ako tri roky predtým, než bola dohoda o zrážkach zo mzdy dňa 22.11.2019 predložená zamestnávateľovi žalobcu na vykonávanie zrážok zo mzdy. Žalobca vzniesol námietku premlčania. Voči žalobcovi nebolo začaté žiadne súdne ani exekučné vymáhanie.

18. Podľa § 54a Občianskeho zákonníka premlčané právo zo spotrebiteľskej zmluvy nemožno vymáhať a ani ho platne zabezpečiť; ustanovenie § 151j ods. 2 tým nie je dotknuté. Zmeniť obsah premlčaného práva zo spotrebiteľskej zmluvy, nahradiť ho novým právom alebo obnoviť jeho vymáhateľnosť možno len na základe právneho úkonu dlžníka, ktorý o premlčaní vedel.

19. Uvedené ustanovenie platí od 5.12.2018. Podľa prechodného ust. § 879v Občianskeho zákonníka, konanie, predmetom ktorého je pohľadávka vzniknutá zo spotrebiteľskej zmluvy, začaté pred účinnosťou tohto zákona, sa dokončí podľa doterajších predpisov.

20. Za tohto stavu žalobca nemá právnu istotu v tom, či sa zrážky z jeho mzdy môžu alebo nemôžu vykonávať, a to aj z toho dôvodu, že zákaz vykonávať zrážky zo mzdy nariadený zamestnávateľovi uznesením č. k. 60Csp/1/2020-30 má len predbežný a dočasný charakter.

21. V súvislosti s argumentáciou žalovaného súd poukazuje na to, že predmetom sporu nebolo určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, ale či žalobca má alebo nemá právo vykonávať zrážky zo mzdy na základe dohody o zrážkach zo mzdy, ktorá bola súčasťou formulárovej zmluvy a ak je pohľadávka premlčaná. Rozhodnutie súdu preto zasahuje do majetkovej sféry žalobcu, no na druhej strane nemôže automaticky zakladať povinnosť žalovaného vrátiť prípadne zrazené sumy.

22. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

23. Podľa § 53 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len neprijateľná podmienka). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak,

zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

24. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

25. Podľa § 551 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka uspokojenie pohľadávky možno zabezpečiť písomnou dohodou medzi veriteľom a dlžníkom o zrážkach zo mzdy; zrážky zo mzdy nesmú byť väčšie, než by boli zrážky pri výkone rozhodnutia. Proti platiteľovi mzdy nadobúda veriteľ právo na výplatu zrážok okamihom, keď sa platiteľovi dohoda predložila.

26. Podľa § 5a ods. 1 písm. a) zákona o ochrane spotrebiteľa, neprípustné je zabezpečenie uspokojenia pohľadávky alebo splnenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy (a) dohodou o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov v prospech predávajúceho alebo inej osoby, ibaže táto dohoda bola uzavretá vo forme osobitnej listiny, spotrebiteľ bol poučený o dôsledkoch jej uzavretia a mal možnosť ju odmietnuť.

27. Pokiaľ ide samotné posúdenie sporu, súd považoval za správny hlavný argument žalobcu, že svoj nárok opiera o základné zákonné ustanovenia § 37 ods. 1 a § 53 ods. 1 a 4 Občianskeho zákonníka a najmä o nadväzujúcu rozsiahlu judikatúru, ktorá potvrdzuje, že je neprijateľnou podmienkou, aby bola dohoda o zrážkach zo mzdy súčasťou úverovej zmluvy.

28. Žalobca poukazoval na viaceré rozhodnutia odvolacích súdov, ako aj na rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 8Co/329/2015 zo dňa 27.10.2016. Tento rozsudok podrobne vysvetľuje, prečo formulárová úverová zmluva, obsahujúca dohodu o zrážkach zo mzdy, ktorá nebola individuálne dojednaná, spôsobuje značnú nerovnováhu v zmluvnom postavení strán v neprospech spotrebiteľa, a teda je v konečnom dôsledku neplatná:

„Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy nie je založený na objektívnom vyhodnotení výšky dlhu, ale na subjektívnej predstave veriteľa o výške pohľadávky a jej príslušenstve. Výška pohľadávky síce môže mať oporu v zmluve, ale pri zmluve so zmluvnými podmienkami, ktoré neboli predmetom posúdenia súdu alebo inej objektívnej inštitúcie je relevantné ex offo súdne preskúmavanie práve z dôvodu nebezpečenstva, že spotrebiteľ zmluvné podmienky nedokáže vyhodnotiť. Ochrana pred nekalými podmienkami sa má poskytnúť obdobne, ak to vyžadujú vnútroštátne pravidlá verejného poriadku (bod 50 Uznesenia Súdneho dvora EÚ C-76/10 Pohotovosť proti O.)“.

„Spotrebiteľ má právo, aby jeho právne postavenie nebolo spochybňované trvajúcou existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky v právnom vzťahu k dodávateľovi a v tomto slova zmysle nie je rozhodné, či dochádza aj k uplatneniu práv na plnenie alebo či sa spotrebiteľ obráti priamo na súd so zreteľom na zabezpečenie stavu právnej istoty v tom zmysle, aby nebol obťažovaný hrozbou aplikácie takejto dohody o zrážkach zo mzdy, ktorej neplatnosť nikto neurčil.“

„Zo samotného zákonného ustanovenia § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva priamo právny záujem žalobcu ako spotrebiteľa na určení neplatnosti zmluvnej podmienky, ktorá spôsobuje nerovnováhu v postavení účastníkov tohto konania“.

„Podľa ustálenej judikatúry vychádza systém ochrany zavedený smernicou 93/13/EHS z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciú silu, ako aj úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky vopred pripravené predajcom bez toho, aby mohol vplývať na ich obsah (rozsudky Súdneho dvora Európskej únie z 27. júna 2000, Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, c-240/98 až C-244/98, Zb. s. I-4941, bod 25 a z 26. októbra 2006, Mostaza Claro, c-168/05, Zb. s. I-10421 bod 25, ako aj Uznesenie Pohotovosť, bod 37)“.

„S cieľom zabezpečiť úroveň ochrany v súlade s uvedenou smernicou Súdny dvor viackrát zdôraznil, že tento nerovný stav môže byť kompenzovaný iba aktívnym postupom nezávislým od samotných zmluvných strán (rozsudky Súdneho dvora Európskej únie Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, bod 27; Mostaza Clero, bod 26; Asturcom Telecomunicaciones, bod 31, ako aj Uznesenie Pohotovosť, bod 39)“.

„Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje obísť dôležitý prvok unijného práva, a to ex offo súdnu kontrolu zmluvných podmienok, či nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (neprijateľné zmluvné podmienky). Spotrebiteľovi je nevyhnutné poskytnúť ochranu, najmä ak existuje nebezpečenstvo, že sa v eurokonformnom procese zrážok zo mzdy, na základe dohody o zrážkach zo mzdy, zabezpečuje a umožňuje uhradiť plnenie z neprijateľných

zmluvných podmienok bez súdnej kontroly, na ktorú skutočnosť musí brať súd ohľad (porov. RozsudokC-106/77 Simmenthal)“.

„Ak by vnútroštátne právo umožnilo obísť takéto preskúmanie prostredníctvom dohody o zrážkach zo mzdy, išlo by o pozbavenie smernice 93/13/EHS jej užitočného účinku.“

„Na zdôraznenie správnosti tohto záveru odvolací súd poukazuje na znenie písomných pripomienok Európskej komisie vo veci C-30/12, Q. P.Á./Pohotovosť, s.r.o.: Článok 6 smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vo svetle efektivity vykladať v tom zmysle, že bráni uplatňovaniu takej vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá neumožňuje vnútroštátnemu súdu preskúmať aj bez návrhu nekalosť zmluvných podmienok v zmluve o spotrebiteľskom úvere zabezpečenej dohodou o zrážkach zo mzdy, alebo neumožňuje v tejto súvislosti vnútroštátnemu súdu vydať predbežné opatrenie za účelom pozastavenia vykonávania zrážok z dlžníkovej mzdy. Článok 4 a 14 smernice Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú efektivity v tom zmysle, že bránia uplatneniu takej vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá neumožňuje vnútroštátnemu súdu preskúmať aj bez návrhu súlad zmluvy o spotrebiteľskom úvere zabezpečenej dohodou o zrážkach zo mzdy sú stanoveniami preberajúcimi do vnútroštátneho právneho poriadku článok 4 uvedenej smernice alebo neumožňuje v tejto súvislosti vnútroštátnemu súdu vydať predbežné opatrenie za účelom pozastavenia vykonávania zrážok z dlžníkovej mzdy.“

„Uvedenie tak významného zabezpečovacieho inštitútu, akým je dohoda o zrážkach zo mzdy, a ktorý dodávateľovi umožňuje fakticky svojvoľne nadiktovať výšku pohľadávky za účelom mimosúdnej exekúcie majetku spotrebiteľa vo formulárovej zmluve, hodnotí odvolací súd ako zlý úmysel, ktorému za žiadnych okolností nemieni poskytnúť ochranu.“

„Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad (čl. 3 Smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách). Podstatou individuálne nevyjednanej zmluvnej klauzuly je skutočnosť, že bola vopred dodávateľom naformulovaná bez možnosti zmeny jej obsahu.“

„Súdu nič nebráni judikovať klauzulu ako neplatnú (§ 53 odsek 4 OZ), hoci má základ v znení zákona. Aj iné právne úkony ako dohoda o zrážkach zo mzdy majú základ v zákone a môžu byť za určitých okolností vyhlásené za neplatné (kúpna zmluva, rozhodcovská doložka a iné). Pre záver súdu bolo relevantné, že sporná klauzula vzhľadom na jej osobitný význam bola uvedená z hľadiska podcenenia jej významu zo strany priemerného spotrebiteľa zneužívajúco, nedostatočne transparentne a bez predchádzajúcej súdnej kontroly umožňuje siahať spotrebiteľovi na majetok a vymôcť aj plnenia na základe prípadných neprijateľných podmienok zmluvy.“

29. Všetky uvedené závery vychádzajú z obdobného skutkového stavu, preto ich je možné aplikovať aj na predmetný spor. Jedným zo základných princípov CSP vyjadrených v článku 2 je, že ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít.

30. V predmetnom konaní žalovaný navyše vôbec neuviedol, akú časť pohľadávky žalobca už zaplatil a čo predstavuje suma 5.451,25 eur, ktorú dňa 22.11.2019 stále evidoval ako svoju pohľadávku voči žalobcovi. Uvedená suma sa mala dokonca naďalej úročiť, čo je v rozpore so závermi rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 42/2020 zo dňa 16.6.2020, v ktorom ako dovolací súd reagoval na rozdielnu rozhodovaciu prax odvolacích krajských súdov a dospel k záveru, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí, tzn. možnosť úročenia úveru len do dátumu konečnej splatnosti úveru.

31. Nebolo sporné, že dohoda o zrážkach zo mzdy, dohodnutá s pôvodným veriteľom, nebola dohodnutá individuálne, ale bola súčasťou zmluvy o úvere.

32. Z týchto dôvodov je preto podľa súdu nevyhnutné trvať na požiadavke súdnej kontroly, pretože reálne existuje nebezpečenstvo, že v procese zrážok zo mzdy žalobcu na základe dohody o zrážkach zo mzdy by bolo možné uhradiť aj plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok, resp. vynútené uhradiť aj plnenie z premičaného práva. Preto súd žalobe vyhovel a určil, že žalovaný nemá právo vykonávať zrážky zo mzdy žalobcu.

33. Žalobca mal vo veci celkový úspech, preto bol žalobcovi podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP priznaný nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.. O výške náhrady, ktorú je žalovaný povinný zaplatiť žalobcovi, súd rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia, na Okresnom súde Bratislava III.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 a 2) a čoho sa odvolateľ domáha.